

Drs. Wout Huizing
Zondag 26 mei 2013
Handelingen 2: 41 – 47; 4: 32 – 37;

“De Kerk? Praat me er niet van!”

“Is dát een christen? Nou daar is dan weinig van te zien!”

“Die gemeente? Volgens mij hangt het als los zand aan elkaar. Zondag zitten ze met een vroom gezicht vooraan in de kerk, maar op maandag moet je niet bij ze aankomen. Dan geven ze niet thuis. En ze zijn net zo gierig als de rest en net zo liefdeloos als die mensen die zogenaamd nergens aan doen. De kerk? Nee voor mij hoeft het niet!”

“O ja, ik ben wel een keer gegaan. Maar toen ik het liedboekje pakte, zeiden ze dat ik die daar niet mocht wegnemen en ergens anders één moest halen. Verder hebben ze niets tegen me gezegd. Nou, daar kom ik niet weer!”

“Goed dat u langskomt. Maar blijft u wel wat langer dan de dominee? Die was binnen een half uur weer weg.”

Zomaar een aantal uitspraken van mensen die ik in de afgelopen periode heb opgevangen. De kerk? Een christelijke gemeente? Het beeld is niet best. Slechts een minderheid van de Nederlandse bevolking is er zelf nauw bij betrokken. Volgens de meest recente peilingen is nog 25% van de Nederlandse bevolking kerkelijk verbonden, even groot als de groep die gekenmerkt wordt als de ‘ongebonden spirituelen’. Je bent wel spiritueel, maar op je eigen wijze en niet bij één of ander instituut aangesloten. En je hebt natuurlijk de groep van de zogenaamde ‘ietsisten’: er zal wel ‘iets’ zijn, tussen hemel en aarde. Er is altijd meer dan wij kunnen bedenken en waarnemen.

Er is dus wel het één en ander gebeurd sinds de baptisten gemeente hier in Drachten startte. Alle vanzelfsprekendheid is weg. En er zijn allerhande beelden bij mensen over de kerk, al dan niet terecht. Wie luistert naar mensen, kan van alles horen, zoals naar voren komt in die citaten. Voor veel mensen vandaag de dag is het onbegrijpelijk wat er allemaal in die kerk gebeurt en velen vinden de kerk eigenlijk niet nodig.

Okke Jager schreef zo’n dikke twintig jaar geleden al eens: voor veel Nederlanders is de kerk even oninteressant als de vaderlandse geschiedenis, kinderspeelgoed of de dialecten van de hoepi-hoepi-indianen.

Oftewel: de kerk lijkt z’n tijd te hebben gehad. Daar is niets aan veranderd door bijvoorbeeld de fusie van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Lutherse Kerk tot de Protestants Kerk Nederland. En welke paus nou precies leiding geeft aan de wereldwijde Katholieke Kerk? Ach dat is even nieuws als hij wordt benoemd, maar daarna gaat ieder weer over tot de orde van de dag.

Laten we eerlijk zijn en eens goed om ons heen kijken.

Wie van onze familie gaan er nog naar de kerk?

Kijk eens in de straat waar je woont: hoe rustig blijft het op zondagmorgen!

Luister naar de commentaren van de mensen als je vertelt dat je naar de kerk gaat.

En áls je dan nog eens serieus met een ander over de kerk of gemeente in gesprek komt, kan het nog knap lastig worden. Leg maar eens uit waarom je baptist bent en niet hervormd. Of wat het verschil is met de gemeente Bethel hier in Drachten. Of maak een buitenstaander maar duidelijk waar de verschillen zitten tussen protestanten en katholieken. Voor de meeste mensen is het allemaal één pot nat. Een katholiek noemde me ‘eerwaarde’, een ander vroeg naar de ‘geestelijk vader’ en weer een ander wist niet goed of dominee nu het zelfde was als een priester.

De kerk is verdeeld en de verschillen zijn moeilijk duidelijk te maken.

Waar gaat het eigenlijk om in de gemeente? Wat wil die kerk nu, vandaag de dag?

Vragen om te stellen na Pinksteren, de dag dat de kerk ontstond.

Natuurlijk ga je dan in de bijbel lezen en kom je terecht bij de Handelingen van de apostelen. Daar lees je over de eerste gemeente.

Het is dan net alsof je een fotoboek pakt. Met prachtige foto's van vroeger. En zoals dat dan gaat als je bladert in een fotoalbum: herinneringen komen boven. Je staat even stil bij het verleden.

Het bijzondere van een fotoalbum is wél dat het meestal de mooie momenten zijn die worden vastgelegd: verjaardagen, vakanties, feesten, de familie op gelukkige momenten bij elkaar. Van de slechte momenten heb je vaak nauwelijks foto's.

Zo kun je ook terugkijken op het verleden van de kerk. Van ouderen hoor ik daar over vertellen. Sommigen denken wel eens met weemoed terug aan de tijd rondom de tweede wereldoorlog en de oorlogstijd zélf. Ondanks de moeiten en zorgen toen, zaten de kerken wél vol. Je voelde je één met elkaar. Er was saamhorigheid. Honderden jonge mensen deden dan tegelijk belijdenis. Dát was nog eens een mooie tijd. Waarom kan dat nu niet meer?

Zo kijken we ook vaak naar de foto's van de eerste christelijke gemeente in Jeruzalem: als een oude foto van vroeger. En dan verzuchten we dat het tóen goed was in de kerk. Zó zal het wel nooit weer worden.

Het begin alleen al: 3000 mensen op één dag gedoopt. En dan lees je vervolgens hoe die pasgeboren gemeente samen gemeente was: ze hadden alles gemeenschappelijk en dat ging héél ver. Rang en stand telden niet. Ieder deelde wat hij had met een ander en niemand leed gebrek.

Dagelijks kwamen ze bijeen om te bidden. Ze aten met elkaar en getuigden van hun geloof in Jezus Christus. Ze onderrichten elkaar en vertelden wat Jezus hen had geleerd en er is zelfs te lezen dat zij in gunst stonden van het hele volk.

Dat is wat. Kom daar nu eens om.

Ja, naar zo'n gemeente kun je verlangen.

Er is wel gezegd dat Lucas – de schrijver van Handelingen - het hier allemaal wel heel mooi voorstelt. Zo mooi kan het vast niet geweest zijn. Het is te idealistisch. Hoe lang heeft dit eigenlijk geduurd? Lees in de volgende hoofdstukken maar over de spanningen die er direct al zijn geweest: Annanias en Saffira die niet bereid waren al hun geld te delen met anderen. Weduwen die na een poos tekort kwamen. En het volk dat die gemeente zo gunstig gestemd schijnt te zijn, liet toch maar mooi Stephanus gewoon gestenigd worden. En er is ook geen verweer tegen die Saulus, die de gemeenten gaat vervolgen.

Is het wel zó ideaal geweest?

Maar waarom zou Lucas het hier dan zo hebben opgeschreven? Zou dat niet de bedoeling op z'n minst hebben dat hij ieder heeft willen laten weten dat het wél zo zou kunnen of misschien zou móeten?

Heel zorgvuldig heeft hij zijn woorden gekozen.

In Handelingen 4 is te lezen: *“en de menigte van hen, die tot geloof gekomen waren, wat één van hart en ziel....”* Even later schrijft Lucas: *“en met grote kracht gaven de apostelen getuigenis van de opstanding van de Here Jezus...”*

Een goede verstaander heeft maar een half woord nodig. Lucas verwijst met deze beschrijving naar een voor Joden overbekende tekst uit te Thora en laat op die manier zien dat in deze eerste gemeente de Schrift in vervulling gaat. Elke dag begon de gelovige Jood zijn gebed met de woorden: *“Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht.”*

Die woorden klinken ook hier: met geheel uw hart, geheel uw ziel, geheel uw kracht.

Over deze tekst wordt in Deuteronomium (6) verder gezegd dat de woorden van God moeten worden doorgegeven aan de kinderen en dat je daar met hen over moet spreken. Ze gaan mee, overal waarheen je gaat: of je nu thuis zit, onderweg bent, of je ligt of wanneer je staat.

En je zult die woorden tot een teken op je hand en hoofd binden en je zult ze schrijven op de deurposten van je huis en poorten.

In Israël heb ik het ooit gezien: de gebedsriemen en de mezouza's – een kokertje met daarin de tekst van Dtn. 6 – aan de deurposten. Ook mijn Joodse overbuurvrouw heeft er één aan de deurpost. Zo is voor ieder duidelijk die het huis binnentreedt: hier wonen mensen die geloven in de ene God en God liefhebben.

Bij alles wat Lucas schrijft over de gemeente, is de kern: een gemeenschap die lerend, biddend en elkaar ondersteunend het geloof in de opgestane Heer wil belijden en zich daarbij baseert op de aloude woorden van het geloof in de ene, eeuwige God die liefde is. Zo zijn zij een voorbeeld voor mensen om hen heen.

Het succes, als je dat tenminste zo mag noemen, het succes van die gemeente in Jeruzalem was, dat er mensen waren die met alles wat in hen was, geloofden in de gekruisigde en opgestane Heer. Daar waren ze vol van en daar leefden ze uit.

Dat klinkt door alle berichten van Lucas heen: de mensen geloofden met heel hun hart. Ze waren er helemaal bij betrokken. Met huid en haar. Daarom wilden ze leren van de apostelen, het volhouden in de gemeenschap met al die verschillende mensen, samen eten en bidden, delen van hun eigen bezit en God loven. Met heel hun hart en heel hun ziel. Zo waren ze aanstekelijk. Zo waren ze geloofwaardig.

Daar wijst Lucas ons op en het is het waard zijn foto's van toen te zien en zijn woorden tot je door te laten dringen. Het gaat Lucas om de oprechtheid, de authenticiteit, de geloofwaardigheid van de gemeente. Om het kort en bondig te zeggen: om het geloof te verkondigen, moet je het zelf geloven.

Om aanstekelijk te zijn, moet het uit je hart komen. Je kunt niet een beetje van dit en een beetje van dat doen. Het één zeggen en het ander doen. Je moet staan voor je zaak. Geloven is niet een soort hobby, waar je zondags even tijd voor maakt. Geloven heeft te maken met heel je leven en denken.

De eenheid in die eerste gemeente had daar alles mee te maken.

Het ging niet om een abstract geloof of het onderschrijven van een geloofsbelijdenis. Die waren er nog helemaal niet. Het ging niet om dikke nota's en je leest ook niets over ellenlange vergaderingen en discussies. Er waren geen strijdgesprekken over de juiste formuleringen van wat je moest geloven.

Wat er wél was, was een gedeeld en heel concreet geloof. Je leefde in geloof. Het bepaalde wat je deed, wie je ontmoette, wat je met je geld deed en Lucas laat zien: geloven doe je niet alleen. Je hoort samen. Het gaat om saam-horigheid.

Mensen horen niet alleen bij God, maar ook bij elkaar. Die eerste gemeente was als één groot huisgezin. Dat is lang niet altijd gemakkelijk, want ieder mens – ook iedere gelovige – heeft zijn eigen aardigheden. Het kan spanningen geven. Dat was toen al en dat is er tot op de dag van vandaag. Maar ondanks al die verschillen mag de liefde opbloeien. Niet als een warm gevoel van binnen en met vlinders in je buik, maar als werkelijke betrokkenheid op God en op elkaar. Om liefde te laten bestaan moet je je inzetten met heel je hart en ziel, wil er kracht van uitgaan.

Over de liefde staan prachtige gedachten in de bijbel. Het is de kern van ons geloof: God die van mensen houdt en dit op vele wijzen toont en aan ons laat weten. Jezus leefde uit die liefde en stierf uit liefde voor ons mensen en roept ons op in navolging van Hem te leven.

In de eerste week van mei heb ik mijn boekenkast weer eens opgeruimd. Altijd moeilijk om boeken weg te doen en plaats te maken voor nieuwe. Ik heb er heel wat weggegeven en ik kwam ook allerhande paperassen tegen die ik vrijwel nooit meer inkijk. Bijvoorbeeld uit de beginjaren '90, toen ik werkte als voorganger in de baptisten gemeente Delft. Een oudere zuster – voor sommigen van u vast wel bekend en daarom noem ik haar naam Frieda Kavelaar – had voor een bepaalde gelegenheid (ik denk een zusterhulp bijeenkomst) het a,b,c, van de liefde opgeschreven.

Ik geef dit a,b.c. aan u door met de uitnodiging te bedenken wat u daarin aanspreekt of u aan het denken zet:

De **a** is dat de liefde de ander aanvaardt en schuld **bedekt**.

De liefde **concentreert** zich op God en de naaste en je deelt die liefde met anderen.

E is dat je elkaar eert, de liefde **flakkert** overal op en **geeft** en **hoopt**,

de liefde **is** er, de liefde kent geen **jaloerie**,

kwetst niemands gevoel

en is **lankmoedig**,

meet de ander de maat niet en

neemt niets van de ander af.

De liefde **offert**, **praalt** niet, rekent het kwade niet toe,

maar **sticht** gemeenschap

en **triumfeert** uiteindelijk.

Liefde **uit** zich, in woorden en daden,

de liefde **verbittert** niet

en **wenkt** ons telkens weer

te **ijveren** voor God en voor elkaar

en **zoekt** zichzelf niet.

Als die liefde alle plaats in ons leven krijgt, dan is er iets te zien. Dan kunnen ook andere ontdekken waar ons hart voor klopt, wat ons bezielt en waar wij de kracht in ons leven vandaan halen.

Zou dat niet altijd weer aanstekelijk blijven en geloofwaardig zijn? Hoe belangrijk is de vraag hoe groot we zijn en of we wel meetellen in onze wereld. Laten we niet teveel pretenties hebben en ons ergens op laten voorstaan. Alsof wij alle antwoorden hebben. Alsof wij betere mensen zouden zijn. Maar laten onze intenties wel volop helder zijn. Laten we voor onszelf en anderen duidelijk hebben vanuit welke drijfveren en welk geloof we in ons leven proberen een weg te vinden. Met vallen en opstaan. Eerlijk en oprecht. Tastend en zoekend. Maar ook met alles wat in ons is.

Wat we kunnen leren van die eerste gemeente zijn voor mij déze vragen:

waar klopt óns hart voor?

Wat vinden wij écht belangrijk?

Hoe willen we laten zien hoe we uit liefde voor God en elkaar leven?

Merken mensen aan ons iets van de kracht van die liefde?

Je hebt elkaar nodig om elkaar op dat spoor te zetten en te houden. Om elkaar spiegels voor te houden. Om elkaar te bemoedigen. Om samen te bidden, samen te zingen, samen God te loven. En zo te volharden.

De kerk heeft zijn tijd nog niet gehad al maken we ons wel eens zorgen hoe het verder moet.

Mooi vind ik de uitspraak van Paus Johannes de XXIIIe, die in zijn avondgebed gezegd schijnt te hebben: *goed, God, u weet hoeveel zorgen er zijn en hoe moeilijk het is en dat ik niet weet hoe het allemaal verder moet. Maar het is úw kerk, ik ga slapen....*

Het hangt niet helemaal van ons af. Het blijft Góds werk en God blijft trouw aan het werk van zijn handen. En daarin zit beweging. De kerk van vandaag is niet meer dezelfde als 2000 jaar geleden en ook niet als een halve eeuw geleden. Voortdurend zijn we in beweging en verandering. De vormen van toen, zijn niet altijd meer de vormen van nu. Maar als de Geest over deze wereld en in onze harten waait, dan blijft de kracht van de liefde die van betekenis is voor heel het volk.

Er wordt nog steeds naar ons gekeken. Reken maar!

Hopelijk is dan te ontdekken voor mensen die écht naar ons kijken en bereid zijn om met ons in gesprek te gaan (en wij met hen!): De gemeente: zo'n gek idee nog niet!